

NB?

Mart Tarmak

Toomas Hendrik Ilves kirjoitti Jõulumaa artikkelissa viikkolehdessä “Eesti Ekspress” 24. joulukuuta 1998 (suomeksi ilmestynyt kokoelmassa “Omalla äänellä”):

“ Elämme joulumaassa, jossa sama sana tarkoittaa sekä Kristuksen syntymää että talvipäivänseisausta - auringon paluuta. Viroksi sitä kutsutaan sanalla jõul. Suomessa se on joulu. Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa jul.“

Tuleva presidenttimme kysyi että voiko Virosta tulla maailman silmin Pohjoismaa samoin kuin Suomesta tuli Pohjoismaa maailmansotien välissä. Artikkelin jälkeen ilmestyi myös arvailua virolaisten haluttomuudesta jatkaa tärkeää Baltian maiden yhteistyötä. Mutta eikö saa samanaikaisesti kuulua sekä Pohjoisettä Baltian maihin? Onko tässä joku ristiriita?

Käsitteellä Baltia on kaksi merkitystä. Historiallisesti se tarkoittaa aluetta, mikä koostui Viron-, Liivin- ja Kuurinmaasta, missä paikallisia vallanpitäjiä olivat baltiansaksalaiset ja mihin ei kuulunut tämän päivän Liettua. Toisaalta termi “baltti” tarkoittaa kieliryhmää, minne elävistä kielistä kuuluvat latvian ja liettuan kieli. Viime vuosisadan alkupuolen tapahtumien ansiosta syntyi käsite Baltian maat, mikä toisen maailmansodan ajoista kattaa Viron, Latvian ja Liettuaan.

Itämeren ympäröivien valtioiden välillä tehdään nykyään paljon yhteistyötä. On luotu kaikkia maita yhdistäviä järjestöjä kuten Itämeren neuvosto, sekä pienempiä alueellisia organisaatioita. Viime aikoina on erityisesti tiivistynyt yhteistyö Pohjois- ja Baltian maiden välillä ja käyttöön on otettu kirjainlyhenne NB, mikä on peräisin englanninkielisestä termistä Nordic-Baltic. Se puolestaan jakaantuu vielä NB6:een ja NB8:aan riippuen puhutaanko kaikista tai vain EU:n kuuluvista maista. Tämä lyhenne ei ole huono (not bad), mutta sillä on Nota Bene!n ja Kanadan provinssin New Brunswickin lisäksi muitakin merkityksiä.

Voisiko alkukirjaimia jollakin tavalla yhdistää? Esimerkiksi kuten lyhenneissä BRIC (eli BRICS), PIGS (PIIGS) tai SELL. Yksi mahdollisuus olisi FELLINDS. Mutta pitävätkö tästä muutkin kuin Viljandista peräisin olevat, kun tämän eteläisen Viron kaupungin nimi germaanisissa kielissä on Fellin?

Mutta Baltoskandia? Sen termin otti ensimmäisenä käyttöön ruotsalainen maantieteilijä Sten de Geer vuonna 1928. Konseptia kehitti ennen toista maailmansota liettualainen professori Kazys Pakštas, keneltä lopuksi ilmestyi myös kirja The Baltoscandian Confederation (Chicago, 1942). Vuosina 1991-2009

Panevėžysissa toimi Baltoskandian akatemia (Baltoskandijos Akademija), mikä lopetettiin rahoitusvaikeuksien takia.

Baltoskandia termiä kielitieteellisestä lähtökohdasta katseltaessa jäisivät itämerensuomalaiset pois. Mutta nykyajan Pohjoismaisessa yhteistoiminnassa ovat suomalaiset skandinaavisia kieliä puhuvien seurassa, samoin kuin virolaiset balttilaisten kielten keskellä. Kartalle katsoen ovat Suomi ja Viro ne maat mitkä liittävät NB-alueen yhteen. Siksi on luonnollista, että Suomi osallistuu Baltian infrastruktuuriprojekteihin rautatie- ja kaasuyhteyksien perustamisessa ja Viroa on pyydetty osallistumaan esimerkiksi erilaisiin Pohjoismaiden kulttuuritapahtumiin.

Hyviä esimerkkejä päällekkäisyydestä tarjoaa urheilu, missä vuosina 1923-39 ja uudelleen vuodesta 1997 pidetään ylioppilaiden SELL kisoja (Suomi Eesti Latvija Lietuva Student Games). Jalkapallossa on maailman vanhin edelleen pelattava maajoukkueiden turnaus Baltian cup, jota on pelattu vuodesta 1928. Tänä vuonna siihen liittyi neljäntenä maana Suomi. Jäädäkseen. Lontoon olympialaisten päätöspäivänä näytti YLE pohjoismaiden mitalitaulukkoa, missä maita oli kuusi, Viron Suomen takana ja Islanti valitettavasti ilman mitalia.

Mutta palatakseni alkuun - mikä oli sopiva yhteinen nimi meidän kahdeksalle maalle?

Mart Tarmak
Viron Suomen-suurlähettiläs
Viron suurlähetystö

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetrin Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
25/2012	15.6.2012	Itämeri ei puhdistu itseksensä Anne-Mari Virolainen, kansanedustaja, Kokoomuksen eduskuntaryhmä
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs
19/2011	2.12.2011	Itämeri, historia ja Turun yliopisto Keijo Virtanen, rehtori, Turun yliopisto
18/2011	25.11.2011	Merenkulun merkitys ja haasteet merellä Olof Widén, toimitusjohtaja, Suomen Varustamot ry
16/2011	11.11.2011	Nya regler för emission inom Östersjöområdet Christian Ramberg, toimitusjohtaja, Turun Satama
5/2011	2.9.2011	Tilannetietoisuutta yli rajojen Veli-Jukka Pennala, komentaja, kontra-amiraali, Merivoimat
1/2011	5.8.2011	Turun kaupunki ja EU:n Itämeristrategia Aleksi Randell, Turun kaupunginjohtaja, Centrum Balticum -säätiön pj.